

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 5 maj 2011

394/2011

Lag

om medling i tvistemål och stadfästelse av förlikning i allmänna domstolar

Utfärdad i Helsingfors den 29 april 2011

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på medling i tvistemål och tvistiga ansökningsärenden i allmänna domstolar (*medling i domstol*).

I lagen finns även bestämmelser om stadfästelse av förlikning vid medling utanför domstol så att den blir verkställbar.

Bestämmelserna i denna lag om stadfästelse av förlikning vid medling utanför domstol så att den blir verkställbar tillämpas även på en förlikning som uppnåtts i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater i medling utanför domstol eller i ett förfarande som motsvarar medling i domstol enligt 2 kap. i denna lag. Bestämmelserna i denna lag tillämpas dock inte på en förlikning som uppnåtts i Danmark eller en förlikning som inte gäller en sådan gränsöverskridande tvist som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/52/EG om vissa aspekter på medling på privaträttens område.

2 §

Lagens förhållande till andra bestämmelser

Om det i någon annan lag finns avvikande bestämmelser om medling eller om något som hänför sig till medling, ska de iakttas i stället för denna lag.

2 kap.

Medling i domstol

3 §

Syftet med och förutsättningar för medling i domstol

Genom medling i domstol eftersträvas en uppgörelse i godo.

Förutsättningar för medling i domstol är att saken är lämplig för medling och att medling är ändamålsenligt med hänsyn till parternas yrkanden.

4 §

Hur medling i domstol inleds

En sak som inte är föremål för rättegång

RP 284/2010
LaUB 32/2010
RSv 294/2010

Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/52/EG (32008L0052); EUT L 136, 24.5.2008, s. 3

kan bli föremål för medling på ansökan av en part eller parterna i tvisten. Ansökan ska göras skriftligen och innehålla en redogörelse för vad tvisten gäller och hur parternas åsikter skiljer sig från varandra. En motivering till varför saken är lämplig för medling ska också ges. I ansökan ska parterna och deras kontaktuppgifter uppges, med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 5 kap. 2 § 2 mom. i rättegångsbalken bestäms om stämningensansökan. I ansökan är det också möjligt att begära att en viss domare vid domstolen förordnas till medlare.

En sak som är föremål för rättegång kan hänskjutas till medling på begäran av en part eller parterna. Begäran formuleras fritt, och den ska göras innan förberedelsen förklarats avslutad.

För att medling ska kunna inledas krävs samtycke av samtliga parter. En begäran eller ansökan om medling som inte framställts av parterna gemensamt ska på lämpligt sätt delges de andra parterna, och de ska ges tillfälle att bli hörda med anledning av begäran eller ansökan. Hörandet kan ske skriftligen eller muntligen.

Beslut om att inleda medling fattas av domstolen.

5 §

Medlare och medlares biträde

En medlare förordnas för att ha hand om medlingen. Medlaren ska vara domare vid den domstol som behandlar saken.

Medlaren kan med parternas samtycke anlita ett biträde för att säkra behövlig expertis i den sak som är föremål för medling eller för att i övrigt främja medlingen. Medlaren utser biträdet efter att parterna godkänt valet. Arvode och kostnadsersättning till biträdet betalas av parterna.

6 §

Hur medling i domstol genomförs

Medlingen ska genomföras snabbt och med iakttagande av opartiskhet och objektivitet.

Medlaren ska höra parterna och överlägga med dem. Med parternas samtycke kan också andra personer höras och annan utredning läggas fram.

Medlaren kan överlägga med en part utan närvaro av de övriga parterna, om parterna samtycker till det.

Medlaren beslutar närmare om förfarandet efter att ha överlagt med parterna.

7 §

Åstadkommande av förlikning

Medlaren ska bistå parterna i deras strävanden att uppnå samförstånd och en uppgörelse i godo.

På begäran eller med samtycke av parterna kan medlaren lägga fram ett förslag till uppgörelse i godo. Förslaget kan bygga på vad som medlaren på grundval av de omständigheter som parterna har lagt fram i medlingen bedömer vara ändamålsenligt.

8 §

Stadfästelse av förlikning

På stadfästelse av förlikning vid medling i domstol och på förlikning tillämpas vad som i lag bestäms om förlikning i rättegång. En förlikning som stadfästs i ett medlingsförfarande kan dock gälla också annat än parternas ursprungliga yrkanden.

9 §

Avslutande av medling i domstol

Medlingen i domstol avslutas när

- 1) en förlikning stadfästs eller parterna meddelar medlaren att de nått en överenskommelse i saken på något annat sätt,
- 2) en part meddelar medlaren att han eller hon inte längre önskar medling i saken, eller
- 3) medlaren efter att ha hört parterna beslutar att det inte längre finns skäl att fortsätta medlingen.

När medlingen avslutas enligt 1 mom. 2 eller 3 punkten ska medlaren underrätta parterna om detta.

När medlingen avslutas enligt 1 mom. 2 eller 3 punkten i en sak som också är föremål för rättegång ska behandlingen av saken fortsätta i den ordning som föreskrivs för behandling av tvistemål.

10 §

Ärenden som gäller barns ställning och rättigheter

Ärenden som gäller barns ställning och rättigheter kan bli föremål för medling i domstol när de gäller underhåll för barn eller vårdnad om barn och umgängesrätt. Medlingen i domstol ska genomföras så att den tryggar barnets bästa. Vid bedömningen av om en förlikning kan stadfästas ska domstolen beakta bestämmelserna i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) och i lagen om underhåll för barn (704/1975).

En förlikning som stadfästs i ett ärende som varit föremål för medling enligt 1 mom. jämföras med ett domstolsbeslut eller en dom i dessa ärenden.

11 §

Behörig domstol

Behörig att medla i en sak är den domstol som är behörig att behandla saken i rättegång.

Domstolen kan besluta om inledande av medling i domstol och fatta avgöranden om medlingen i den sammansättning som gäller för domstolens beslut om åtgärder som hänförelse till förberedelsen av saken.

12 §

Offentlighet för medling i domstol

I fråga om offentligheten för medlingen, de handlingar som behandlas där och förlikningen iaktas i tillämpliga delar vad som bestäms i lagen om offentlighet vid rättegång

i allmänna domstolar (370/2007). Allmänheten får dock inte vara närvarande när medlaren i enlighet med 6 § 3 mom. i denna lag överlägger med bara en av parterna. Medlingen kan genomföras utan att allmänheten är närvarande också på begäran av parterna, om tilltron till att medlingen går riktigt till eller något annat vägande skäl inte kräver att behandlingen är offentlig.

13 §

Sekretess

Medlaren eller medlarens biträde får inte röja vad han eller hon i sitt uppdrag har fått veta om en sak som är föremål för medling, om inte den till vars förmån tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till att uppgifterna röjs eller något annat bestäms i lag.

14 §

Jäv för medlare

På jäv för medlare och deras biträden tillämpas vad som föreskrivs om jäv för domare.

En medlare får inte vara domare i en rättegång om en sak i vilken han eller hon har varit medlare.

15 §

Företrädande av parterna

På företrädande av parterna vid medling i domstol tillämpas vad som i lag föreskrivs om förande av parts talan i rättegång.

På parternas rätt att anlita biträden och ombud vid medling i domstol och på biträdes och ombuds behörighet gäller vad som i lag föreskrivs om rättegångsbiträde och rättegångsombud i tvistemål. För att främja medlingen kan medlaren av motiverade skäl framlagda av en part såsom biträde eller ombud för denne dock godkänna även någon som har annan än i 15 kap. 2 § i rättegångsbalken avsedd examen, som inte är i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats.

16 §

Förbud mot att åberopa uppgifter

I en senare behandling i domstol av saken som varit föremål för medling får en part inte utan motpartens samtycke åberopa sådant som denne anfört under medling i domstol för att uppnå förlikning.

17 §

Besvärsförbud

Ändring får inte sökas i ett beslut genom vilket medling i domstol inleds, en begäran om medling i domstol avslås eller medlingen i domstol förklaras avslutad.

3 kap.

Stadfästelse av en förlikning i medling utanför domstol så att den blir verkställbar

18 §

Medling utanför domstol

Med medling utanför domstol avses i denna lag ett sådant strukturerat förfarande baserat på avtal, regler eller något annat arrangemang genom vilket parterna i ett tvistemål på egen hand frivilligt försöker nå en överenskommelse om lösning av tvistemålet med hjälp av en medlare.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas inte på ett förfarande som syftar till att medlaren som sakkunnig fattar beslut eller ger rekommendationer om hur tvisten ska lösas, oavsett om dessa beslut eller rekommendationer är bindande för parterna.

I 1 mom. avses med

- 1) *tvistemål* ett sådant civil- eller handelsrättsligt ärende där förlikning är tillåten,
- 2) *medlare* en person som fått utbildning i medling och som sköter medlingsuppdrag antingen privat eller som anställd hos en organisation som tillhandahåller medlingstjänster,
- 3) *förlikning* ett skriftligt avtal som har ingåtts vid medling utanför domstol och som parterna i tvistemålet har undertecknat och som medlaren genom sin underteckning har fastställt.

Ett avtal som ingåtts vid medling utanför domstol i ett ärende som gäller vårdnad om barn, umgängesrätt eller underhåll för barn får inte genom förfarandet enligt detta kapitel stadfästas så att det blir verkställbart.

19 §

Förlikningens innehåll

När det ansöks om att en förlikning stadfästs så att den blir verkställbar ska av förlikningen framgå

- 1) förlikningsparterna,
- 2) det ärende som förlikningen gäller,
- 3) förlikningens innehåll,
- 4) medlaren.

20 §

Stadfästelse av förlikning så att den blir verkställbar

Tingsrätten kan stadfästa en förlikning eller en del av en förlikning som uppnåtts vid medling utanför domstol så att den blir verkställbar. Ärendet inleds genom en skriftlig ansökan som tillställs tingsrättens kansli.

Ansökan kan göras av förlikningsparterna gemensamt eller av en eller flera av parterna med de andra parternas uttryckliga samtycke.

Ansökan ska innehålla sökandens begäran om att förlikningen ska stadfästas samt uppgifter om på vilken grund domstolen är behörig, om inte behörigheten annars framgår av ansökan eller av de handlingar som fogats till den. I ansökan ska dessutom i tillämpliga delar ingå de uppgifter som avses i 5 kap. 2 § 2 och 3 mom. i rättegångsbalken.

Till ansökan ska fogas

- 1) förlikningsavtalet,
- 2) vid behov en bestyrkt översättning av förlikningsavtalet till finska eller svenska, om inte domstolen medger undantag,
- 3) vid behov de andra förlikningsparternas skriftliga samtycke till att förlikningen stadfästs,
- 4) en kopia av det skriftliga avtalet om medlingen eller annan motsvarande utredning av vilken det framgår att medlingsförfarandet varit förenligt med 18 § 1 mom.

21 §

Behörig domstol

En förlikning enligt detta kapitel kan stadfästas så att den blir verkställbar av den tingsrätt inom vars domkrets en förlikningspart har sitt hemvist eller sin vanliga vistelseort. Om ingen av parterna har hemvist eller vanlig vistelseort i Finland är den behöriga tingsrätten Helsingfors tingsrätt.

22 §

Handlingars offentlighet

I fråga om offentligheten för de handlingar som ges i samband med förfarandet för stadfästelse av förlikning som uppnåtts vid medling utanför domstol så att den blir verkställbar och förlikningsavtalet iaktas i tillämpliga delar vad som föreskrivs i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar.

23 §

Hinder för stadfästelse av en förlikning

En förlikning får inte stadfästas så att den blir verkställbar om den strider mot lag eller är uppenbart oskäligen eller om den kränker en utomståendes rätt. Ett annat hinder för stadfästelse är att förlikningen inte kan verkställas på det sätt som föreskrivs i utsökningsbalken (705/2007).

24 §

Ändringsökande

Ändring i ett avgörande som gäller stadfästelse av en förlikning som uppnåtts vid medling utanför domstol så att den blir verkställbar får sökas enligt vad som föreskrivs om sökande av ändring i en dom som har meddelats av domstolen i fråga.

25 §

Medling i domstol i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater

Bestämmelserna om stadfästelse av en för-

likning i medling utanför domstol så att den blir verkställbar iaktas i tillämpliga delar på en förlikning som uppnåtts i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater i ett förfarande som motsvarar medling i domstol enligt 2 kap. i denna lag.

26 §

Ärendets behandling

På behandlingen av ett ärende som gäller stadfästelse av en förlikning så att den blir verkställbar tillämpas i övrigt vad som i 8 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om behandling av ansökningsärenden.

4 kap.

Gemensamma bestämmelser

27 §

Medlingskostnader

En part svarar själv för sina kostnader för medling i domstol.

En part kan inte i en rättegång som gäller det ärende som varit föremål för medling kräva ersättning av motparten för sina kostnader för medling i domstol eller för medling utanför domstol.

28 §

Avgifter

Bestämmelser om de avgifter som tas ut för behandlingen av en ansökan eller en begäran om medling eller stadfästelse enligt denna lag av en förlikning så att den blir verkställbar finns i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993).

29 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 21 maj 2011. Genom denna lag upphävs lagen om medling i tvistemål i allmänna domstolar (663/2005).

På medling i domstol som har inletts före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Bestämmelserna om stadfästelse av en förlikning i medling utanför domstol så att den blir verkställbar tillämpas på förlikningar som har nåtts efter ikraftträdandet av lagen.

Helsingfors den 29 april 2011

Republikens President
TARJA HALONEN

Justitieminister *Tuija Brax*